

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	POLOŽAJ SLOVENIJE V EVROPI IN V SVETU
Course title:	POSITION OF SLOVENIA IN EUROPE AND IN THE WORLD

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Slovenski študiji III, 3. stopnja		1,2	1,2,3,4
Slovenian studies III, 3rd degree		1,2	1,2,3,4

Vrsta predmeta / Course type Izbirni / Optional

Univerzitetna koda predmeta / University course code: IZB-SVD

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
30	30	-	-	-	190	10

Nosilec predmeta / Lecturer: zasl. prof. dr. Dimitrij Rupel

Jeziki / Languages: Slovenščina/ Slovene	Predavanja / Lectures:	slovenščina/Slovene angleščina/English
	Vaje / Tutorial:	slovenščina/Slovene angleščina/English

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Prerequisites:

Izpolnjeni vpisni pogoji za aktualen semester	A student has to be enrolled into the study program.
---	--

Vsebina:

Content (Syllabus outline):

Od 19. stoletja naprej se pri Slovencih razvija zavest o narodni samostojnosti, vzporedno pa se pojavlja tudi znano vprašanje, ali utegnemo - zaradi neizrazitosti in majhnega števila prebivalcev - postati del nemškega ali del ruskega

The geopolitical position of Slovenia and its role/impact in contemporary international relations has changed considerably after its membership in the EU and NATO. The position is similar to the positions of most European

<p>naroda («Bomo Rusi ali Prusi?»). Ta vprašanja so zapletena tudi zaradi razpetosti Slovencev med sredozemsko in srednjeevropsko identiteto oz. kulturno-gospodarsko usmeritev Slovenije. Vsebina predmeta PSES je v nekem pogledu nadaljevanje oz. nadgradnja vsebin, ki so jih študenti preučevali pri predhodnem študiju, hkrati pa je dopolnitev informacij, ki jih dajejo sorodni programi oz. predmeti. Izhodišče je dvestoletni razvoj evropske politike in slovenskega položaja v času med francosko revolucijo (1789) in padcem Berlinskega zidu (1989). Glavna vprašanja doktorskega študija Položaja Slovenije so povezana s preobrazbo kulturnega naroda v moderno nacijo. To preobrazbo pogojujejo/ovirajo notranji in zunanji dejavniki, med drugimi slabotna tradicija državnosti, količinska omejenost (ozemlje, prebivalstvo) in latentna nevarnost kulturnega in gospodarskega prevladovanja sosednih držav. V okviru predmeta bomo iskali odgovore na vprašanje: Kako se lahko Slovenija uveljavi v polmilijardni Evropski uniji? Važno težišče študija bo analiza pomorskega značaja Slovenije. Središče predmeta je nastanek slovenske državnosti in mreže mednarodnih odnosov po letu 1991. Posebni poudarki bodo naslednji: Slovenci v avstrijski, jugoslovanski in slovenski diplomaciji; Vloga Edvarda Kardelja v jugoslovanski zunanji politiki; EU od Maastrichtske do Lizbonske pogodbe (1991-2009); Posebnosti mednarodnega položaja manjših držav; Odnosi Slovenije s slovanskimi, južno-slovanskimi, balkanskimi in sosednimi državami; Slovensko-ameriški odnosi; Slovensko-italijanski odnosi; Slovensko-hrvaški odnosi; Posebnosti in dosežki slovenske diplomacije; Slovenija in NATO; Približevanje Slovenije EU; Slovenija in Sredozemlje - Oljčna skupina; Slovenija in Srednja Evropa - Strateško partnerstvo; Predsedovanje Slovenije OVSE in Evropski uniji. PSES se osredotoča na prelomne dogodke oz. dejanja. Sredozemski značaj Slovenije predpostavlja posebno pozornost glede dogodkov in dejanj na mejah z Italijo in Hrvaško (npr. vprašanje Trsta in STO); srednjeevropska razsežnost zahteva posebno obravnavo slovensko-avstrijskih oz. slovensko-nemških</p>	<p>countries, i.e. belonging to the Western world, its values, its foreign policy orientations and defense concepts. Even more can be said about Slovenian citizens. After 1991, they could express themselves more freely, develop business initiatives, connect with other countries, participate in international exchanges of all sorts etc. On the other hand, to a certain extent Slovenians are still influenced – or rather handicapped - by the political culture of the Socialist past. The symbolic manifestation of this influence was formulated by former President Kučan in the paradigmatic sentence: the destruction of the Berlin wall worked both ways, meaning that – of course – the West moved eastward, but also the East offered some useful lessons to the West. It is awkward that Slovenia established tight relations with the U.S. between 1992 and 2008, but during the Obama administration contacts have been practically non-existent. Slovenia has accepted Western values, because she has never quite abandoned them. The new developments in the EU (Grexit, Brexit, the migrations) have however triggered some second thoughts. Slovenian foreign policy showed lively interest in relations with Russia, and recently, media and politicians have discussed more intensive connections with the rest of the Central European countries. Other issues will be examined closely: the issue of Trieste and the destiny of the Free Territory of Trieste; Slovenian-Italian and Slovenian-Austrian relations; while substantial part of the »agenda« will be dedicated to Slovenian-Croatian relations and the the overall situation in the Balkans.</p>
--	--

odnosov (koroški plebiscit, kolaboracija, slovenska in nemška manjšina...). Skrben pregled zahtevajo prelomnice, kot sta bili konferenci v Versaillesu in v Parizu, povezave med jugoslovansko notranjo in zunanjo politiko oz. jugoslovansko-sovjetski in jugoslovansko-ameriški odnosi...

Temeljni literatura in viri / Readings:

1. John A. Arnež, *Slovenia in European Affairs*, New York, Washington 1958.
2. *Bela knjiga o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško*. Ljubljana (MZZ, Delo) 2006.
3. Philip Bobbit, *The Shield of Achilles - War, Peace, and the Course of History*, New York 2002.
4. Zbigniew Brzezinski, *The Grand Chessboard*, New York 1997.
5. Janusz Bugajski, *Cold Peace*, Westport, Connecticut; London (CSIS) 2004.
6. George Bush and Brent Scowcroft, *A World Transformed*, New York 1998.
7. Jung Chang and Jon Halliday, *Mao: the Untold Story*, London 2005.
8. Norman Davies, *Europe, A History*, London 1997.
9. France Dolinar in drugi, *Od sanj do resničnosti, Razvoj slovenske državnosti*, Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana 2001.
10. Janez Drnovšek, *Moja resnica*, Ljubljana 1996.
11. Niko Grafenauer (ur.), *Evropski izziv*, Ljubljana, Nova revija 2001.
12. Sigismund Herberstein, *Moskovski zapiski*, Ljubljana 2001.
13. Eva Holz - Henrik Costa, *Ljubljanski kongres 1821*, Ljubljana, Nova revija 1997.
14. Janez Janša, *Premiki, Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992*, Ljubljana 1992.

15. Roy Jenkins, *Churchill*, London 2002.
16. Tony Judt, *Postwar, A History of Europe Since 1945*, London 2005.
17. Robert Kagan, *Paradise & Power, America and Europe in the New World Order*, London 2003.
18. Edvard Kardelj, *Spomini, Boj za priznanje in neodvisnost nove Jugoslavije 1944-1957*, Ljubljana-Beograd 1980.
19. Henry Kissinger, *A World Restored: Metternich, Castlereagh and the Problems of Peace, 1812-22*, New York 1973.
20. Uroš Lipušček, *Ave Wilson: ZDA in prekrjanje Slovenije v Versaillesu 1919-1920*, Ljubljana 2003,
21. Mojmir Mrak, Matija Rojec and Carlos Silva Jauregui, *Slovenia From Yugoslavia to the European Union*, Washington 2004.
22. Simon Sebag Montefiore, *Stalin, the Court of the Red Tsar*, New York 2004.
23. Hans J. Morgenthau, *Politics Among Nations: the Struggle for Power and Peace*, Alfred A. Knopf 1963.
24. Bogdan C. Novak, *Trieste, 1941-1954: The Ethnic, Political, and Ideological Struggle*, Chicago 1970.
25. Ernest Petrič, Samoodločba manjšin – pravica do odcepite – vastvo manjšin (s posebnim ozirom na predlog Deklaracije OZN o pravicah manjšin). – Razprave in Gradivo, 13 (1981) 14, 67-83. [Engl. Res.:] The Selfdetermination of Minorities – The Right to Secession – The Protection of Minorities (with Special Regard to the UNO Draft Declaration on the Rights of Minorities).
26. Ernest Petrič, *Pravica do samoodločbe: Mednarodni vidiki*. Maribor: Založba Obzorja 1984.
27. Dušan Pirjevec, *Vprašanje o poeziji, vprašanje naroda*, Maribor 1978.
28. Jože Pirjevec, *Jugoslovanske vojne 1991-2001*, Ljubljana 2003.
29. Jože Pirjevec, *Tito, Stalin in Zahod*, Ljubljana 1987.
30. Pogodba o ustavi za Evropo - osnutek, Luksemburg (Evropske skupnosti - Evropska konvencija), 2003.
31. Pogovori o prihodnosti Slovenije pri predsedniku republike, V svetu dejavna in prepoznavna Slovenija - Prednostne naloge prihodnje slovenske zunanje politike, Ljubljana, Urad Predsednika republike 2003.
32. Predsedovanje Slovenije Svetu Evropske unije - Zunanji odnosi, Ljubljana, MZZ 2008.
33. Priročnik britanskih diplomatov na pariški mirovni konferenci 1919: Slovenci v očeh imperija/The Slovenes in the Eyes of the Empire, Mengeš (Studia Diplomatica Slovenica - CEP) 2008.
34. Prispevki za slovenski nacionalni program, Nova revija št. 57, Ljubljana 1987.
35. Andrej Rahten, Izidor Cankar, *Diplomat dveh Jugoslavij / A Diplomat of Two Yugoslavias*, Ljubljana 2009.
36. Andrej Rahten, *Pozabljeni slovenski premier*, Celovec 2002.
37. Sabrina Ramet, *Nationalism and Federalism in Yugoslavia, 1962-1991*, 1992; *Balkan Babel: The Disintegration of Yugoslavia from the Death of Tito to the Fall of Milosevic*, 2002; *Whose Democracy? Nationalism, Religion, and the Doctrine of Collective Rights in Post-1989 Eastern Europe*, 1997; *Thinking about Yugoslavia: Scholarly Debates about the Yugoslav Breakup and the Wars in Bosnia and Kosovo*, 2005; *The Three Yugoslavias. State-building and legitimation, 1918-2005*, 2006; *The Liberal Project and the Transformation of Democracy: The Case of East Central Europe*, 2007.
38. Panagiotis Roumeliotis, *Promoting Stability in the Balkans, Working with Civil Society in the Democratisation Process 1998-2001*, Atene 2001.
39. Dimitrij Rupel, *Prevzem zgodbe o uspehu*, Ljubljana 2004.
40. Dimitrij Rupel, *Slovensko predsedovanje v ognju lastnih sil - poročilo o predsedovanju Svetu EU za splošne zadeve in zunanje odnose*, Ljubljana (Nova obzorja) 2009.
41. Dimitrij Rupel, *Srečanja in razhajanja*, Ljubljana, Nova revija 2001.
42. Dimitrij Rupel, *Svoboda ali stabilnost? Mednarodni položaj in zunanja politika*, Kranj, Nova Gorica 2009
43. Josef Schwegel, *Na cesarjev ukaz, Spomini politika in diplomata*, prev. in ur. Franc Rozman, Ljubljana 2004.
44. Baron Josef Schwegel, *Spomini in pisma*, ur. Franc Rozman, Mengeš (Studia Diplomatica Slovenica - Personae, CEP) 2007.
45. Ljubo Sirc, *Med Hitlerjem in Titom*, Ljubljana 1992.
46. Danilo Slivnik, *Sto osamosvojitvenih dni*, Ljubljana 1991.

47. Slovensko predsedstvo EU 2008, Ljubljana, STA 2008.
 48. Zlatko Šabić and Charles Bukowski, Small States in the Post-Cold War World, Slovenia and NATO Enlargement, Westport, Connecticut, London 2002.
 49. Miko Tripalo, Hrvatsko proljeće, Zagreb 1990.
 50. Franjo Tuđman, Velike ideje i mali narodi, Zagreb 1990.
 51. Josip Vidmar, Kulturni problem slovenstva, Ljubljana 1933.
 52. Peter Vodopivec, Od Pohlinove slovnice do samostojne države, Ljubljana 2006.

Cilji in kompetence:

V slovenski, predvsem pa v tuji javnosti in celo med izobraženci je zavest o položaju slovenske države v Evropi oz. v svetu precej pomanjkljiva. Opaznost in mednarodni ugled Slovenije nihata, na domačem akademskem prizorišču pa ni zadostno osvetljen oz. utrjen položaj Slovenije kot mednarodnega osebka. Gre za družboslovno refleksijo prehodov med predržavnimi oblikami slovenske skupnosti (kneževina, provinca, dežela, banovina, republika v federaciji...) oz. med temi oblikami in sedanjo neodvisno državo. Predmet Položaj Slovenije v Evropi in v svetu (PSES) se v okviru doktorskega študijskega procesa, ki je prilagojen manjši skupini študentov ali celo posameznikom, osredotoča na izbrana obdobja, na značilne primere in aktualne teme. Predavatelj(i) navaja(jo) k študiju monografij, pričevanj, (s)poročil in druge relevantne dokumentacije. Poglobljen študij na ta način usposablja študente za samostojno analizo svetovnega dogajanja, za kritično ocenjevanje slovenske preteklosti, slovenskega mednarodnega položaja, slovenskih kulturnih/intelektualnih in političnih dosežkov. V primerih, ko gre za aktivne diplomate, za analitike, komentatorje oz. praktikante mednarodnega sodelovanja, je s tem študijem ustvarjen ustrezen kontekst za strokovno delo na najvišji ravni. Študenti, ki si pridobijo doktorski naslov, so sposobni samostojnega raziskovanja in vodenja najzahtevnejših procesov z mednarodno komponento. Študij pri predmetu PSES bo kandidatom omogočil razumevanje modernih slovenskih izzivov in dosežkov.

Objectives and competences:

The students should know more and better the international situation after the fall of the Berlin wall, after September 11, after terrorist attacks in France, after Brexit and especially after the recent migration crisis. Foreign policy issues should be addressed more seriously than in the past.

Slovenia is stimulated to contribute more ideas and experiences to the EU academic community, so attention of our students will be encouraged to communicate with European institutions where new ideas are ventilated and tested.

On the doctoral level individual interests and achievements are expected. Students' suggestions and individual projects will be encouraged.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

Pridobitev kompetenc in znanj opisanih zgoraj.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

Acquisition of competencies and knowledge

--

described above.

Metode poučevanja in učenja:

Predvideni so: predavanja, seminarji, delo v manjših skupinah in individualne konzultacije. Oblike dela so odvisne od števila doktorskih kandidatov.
--

Learning and teaching methods:

The following are planned: lectures, seminars, work in small groups and individual consultations. Forms of work depend on the number of doctoral candidates.
--

Delež (v %) /

Načini ocenjevanja:

Weight (in %)

Assessment:

Način (pisni izpit, ustno izpraševanje, naloge, projekt): Ocenjuje se pisni in ustni izpit. Ocenjevalna lestvica – skladno s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja.		Type (examination, oral, coursework, project): Written and oral exam are graded. Assessment scale - in accordance with the Rules on knowledge assessment.
---	--	---

Reference nosilca / Lecturer's references:

<p>Dimitrij Rupel je rojen leta 1946 v Ljubljani. Iz sociologije je leta 1976 doktoriral na <i>Brandeis University</i> v ameriškem Bostonu. Leta 1978 je postal gostujoči profesor na kanadski <i>Queen's University</i>. Leta 1985 je kot Fulbrightov štipendist predaval na newyorški <i>New School for Social Research</i>, leta 1989 pa kot izredni profesor ljubljanske FSPN nekaj mesecev gostoval na <i>Cleveland State University</i>. Dimitrij Rupel piše gledališke igre, leposlovne, esejistične in strokovne knjige. Napisal je romane <i>Hi kvadrat</i> (1975), <i>Družinska zveza</i> (1977), <i>Maks</i> (1983), <i>Povabljeni pozabljeni</i> (1985), <i>Levji delež</i> (1989) in <i>Predsednik ali Tako, kot je bilo</i> (2009). Rupel je tudi avtor naslednjih (ne-leposlovnih) knjig: <i>Svobodne besede</i> (1976), <i>Besede in dejanja</i> (1981), <i>Literarna sociologija</i> (1982), <i>Sociologija kulture in umetnosti</i> (1986), <i>Besede božje in božanske</i> (1987), <i>Slovenski intelektualci</i> (1989), <i>Slovenske slovesnosti in vsakdanjosti</i> (1990), <i>Skrivnost države</i> (1992), <i>Srečanja in razhajanja</i> (2001), <i>Prevzem zgodbe o uspehu</i> (2004), <i>Slovensko predsedovanje v ognju lastnih sil</i> (2009), <i>Mednarodni položaj in zunanja politika</i> (skripta 2009).</p> <p>Rupel je bil med ustanovitelji <i>Nove revije</i>, v času odkritega spora z oblastmi zaradi 57. številke (<i>Prispevki za slovenski nacionalni program</i>) pa tudi njen odgovorni urednik. Leta 1989 je postal predsednik <i>Slovenske demokratične zveze (SDZ)</i> in podpredsednik <i>Demokratične opozicije Slovenije (DEMOS)</i>. Postane prvi slovenski zunanji minister. Prizadeva si je za mednarodno priznanje Slovenije, ki je uspelo konec leta 1991. Po volitvah leta 1992 je poslanec DZ, leta 1994 je izvoljen za ljubljanskega župana, leta 1997 postane veleposlanik v ZDA. Leta 2000 se vrne v Ljubljano, kjer je zunanji minister v vladi Janeza Drnovška. Med letoma 2004 in 2008 je bil zunanji minister v vladi Janeza Janše. Po koncu mandata je deloval v MZZ in na generalnem konzulatu v Trstu (2012-2013). Danes piše knjige in predava na <i>Fakulteti za državne in evropske študije</i> (Brdo pri Kranju) in na <i>Evropski pravni fakulteti</i> v Novi Gorici. Je rektor Nove univerze.</p> <p>prof. dr. Dimitrij Rupel</p>
--

Dimitrij Rupel was born in 1946 in Ljubljana. He received his doctorate in sociology in 1976 from Brandeis University in Boston, USA. In 1978, he became a visiting professor at Queen's University of Canada. In 1985, as a Fulbright Scholar, he lectured at the New York School for Social Research in New York, and in 1989, as an associate professor at the Ljubljana FSPN, he visited Cleveland State University for a few months. Dimitrij Rupel writes theater plays, fiction, essays and professional books. He wrote the novels *Hi Square* (1975), *Family Alliance* (1977), *Max* (1983), *Invited Forgotten* (1985), *The Lion's Share* (1989), and *The President or As It Was* (2009). Rupel is also the author of the following (non-fiction) books: *Svobodne besede* (1976), *Besede in dejanja* (1981), *Literarna sociologija* (1982), *Sociologija kulture in umetnosti* (1986), *Besede božje in božanske* (1987), *Slovenski intelektualci* (1989), *Slovene Ceremonies and Everyday Life* (1990), *The Secret of the State* (1992), *Meetings and Disagreements* (2001), *Taking Over the Success Story* (2004), *The Slovenian Presidency on Fire of Our Own Forces* (2009), *The International Situation and Foreign Policy* (script 2009).

Rupel was one of the founders of *Nova Revija*, and at the time of the open dispute with the authorities over the 57th issue (*Contributions to the Slovenian National Program*), it was also its editor-in-chief. In 1989 he became the president of the Slovenian Democratic Union (SDZ) and vice-president of the Democratic Opposition of Slovenia (DEMOS). He becomes the first Slovenian foreign minister. He is striving for the international recognition of Slovenia, which succeeded at the end of 1991. After the 1992 elections, he was a member of the National Assembly, in 1994 he was elected mayor of Ljubljana, and in 1997 he became ambassador to the United States. In 2000, he returned to Ljubljana, where he was Foreign Minister in the government of Janez Drnovšek. Between 2004 and 2008, he was Foreign Minister in the government of Janez Janša. After the end of his term, he worked at the Ministry of Foreign Affairs and at the Consulate General in Trieste (2012-2013). Today he writes books and lectures at the Faculty of State and European Studies (Brdo pri Kranju) and at the European Faculty of Law in Nova Gorica. He is the rector of the New University.